

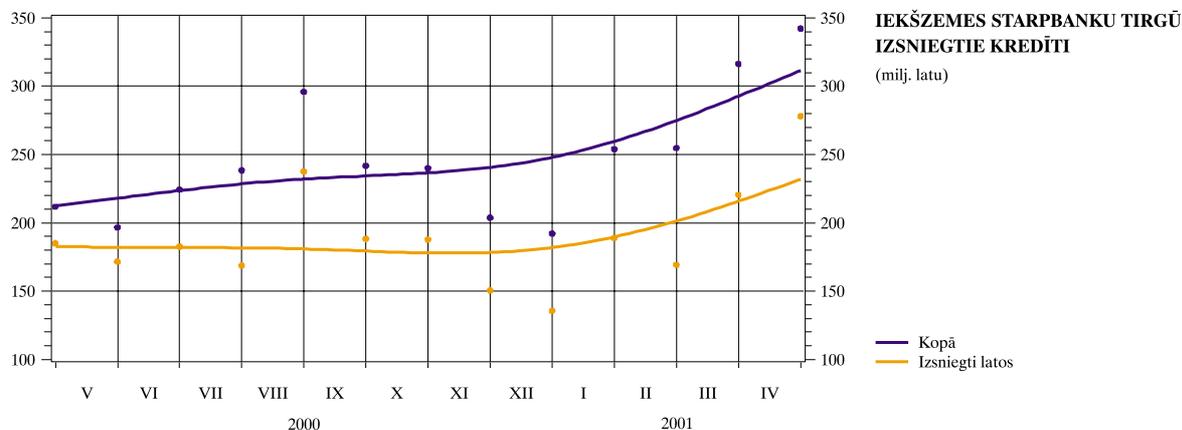
# MONETĀRAIS BIĻETENS

## 4•2001

Aprīlī turpinājās Latvijas tautsaimniecībai iepriekšējiem mēnešiem raksturīgās attīstības tendences. Lēnāk nekā martā, bet straujāk nekā iepriekšējā gada aprīlī palielinājās naudas piedāvājums (plašā nauda M2X pieauga par 2.5%) un iekšzemes uzņēmumu un privātpersonu noguldījumu atlikums (pieaugums – 3.6%), auga arī banku sektora izsniegto kredītu, gūtās peļņas un kapitāla un rezervju apjoms. Turpināja uzlaboties naudas tirgus likviditāte, tāpēc saruka starpbanku kredītu procentu likmes, bet pieauga starpbanku tirgus apgrozījums un valsts vērtspapīru pieprasījums sākotnējā tirgū.

Patēriņa cenu indekss aprīlī salīdzinājumā ar martu palielinājās par 0.4%, bet gada inflācija nemainījās. Patēriņa cenu līmeni paaugstināja pārtikas produktu cenu un apģērba un apavu cenu pieaugums (attiecīgi par 0.8% un 1.2%). Preču cenas pieauga par 0.4%, bet pakalpojumu cenas – par 0.2%.

Naudas piedāvājuma kāpumu noteica banku sistēmas tīro ārējo aktīvu palielināšanās par 40.0 milj. latu sakarā ar banku sektora ārējo aktīvu pieaugumu. Banku sistēmas tīrie iekšējie aktīvi nedaudz samazinājās, lai gan iekšzemes uzņēmumiem un privātpersonām izsniegto kredītu atlikums pieauga par 18.1 milj. latu. Samazinājumu izraisīja galvenokārt neto kredīta valdībai kritums (par 17.4 milj. latu). Iekšzemes uzņēmumiem un privātpersonām izsniegto kredītu atlikums pārsniedza 1 mljrd. latu (33.5% no kredītiestāžu aktīviem). Palielinājās gan iekšzemes uzņēmumiem, gan iekšzemes privātpersonām izsniegto kredītu atlikums. Pieaugumu noteica ilgtermiņa kredītu atlikuma kāpums (par 17.2 milj. latu), īstermiņa kredītu atlikumam gandrīz nemainoties. Visvairāk pieauga komercakredīta atlikums (par 7.5 milj. latu jeb 2.3%) un hipotēku kredīta atlikums (par 6.6 milj. latu jeb 5.2%). Nacionālajā valūtā izsniegto kredītu atlikums palielinājās par 15.9 milj. latu, bet ārvalstu valūtā izsniegto kredītu atlikums – tikai par 2.1 milj. latu. Latos un OECD valstu valūtās izsniegto īstermiņa kredītu vidējā svērtā procentu likme samazinājās attiecīgi līdz 11.8% un 10.6%, bet šādu ilgtermiņa kredītu vidējā svērtā procentu likme nedaudz pieauga (attiecīgi līdz 10.5% un 10.8%).



Iekšzemes uzņēmumu un privātpersonu noguldījumu atlikums bankās palielinājās par 32.4 milj. latu (līdz 935.7 milj. latu). Straujāk kāpa pieprasījuma noguldījumu atlikums (par 25.5 milj. latu), tomēr auga arī termiņnoguldījumu atlikums (par 6.9 milj. latu). Iekšzemes uzņēmumu un iekšzemes privātpersonu noguldījumu atlikums palielinājās attiecīgi par 15.4 milj. latu un 17.0 milj. latu. Latos veikto noguldījumu atlikums pieauga par 19.4 milj. latu, bet ārvalstu valūtā veikto noguldījumu atlikums – par 13.0 milj. latu, tādējādi nacionālajā valūtā veikto noguldījumu atlikums sasniedza 53.8% no iekšzemes uzņēmumu un privātpersonu noguldījumu atlikuma.

Nozīmīgāko monetāro rādītāju kāpums aprīlī noteica arī to gada pieauguma palielināšanos (plašajai naudai – no 24.2% martā līdz 25.5% aprīlī un iekšzemes uzņēmumu un privātpersonu noguldījumu atlikumam – attiecīgi no 29.4% līdz 32.7%). Lēnāks šai klientu grupai izsniegto kredītu atlikuma kāpums noteica šā rādītāja gada pieauguma samazināšanos no 40.8% līdz 38.1%. Lēnāk nekā iepriekšējā mēnesī un arī 2000. gada aprīlī auga skaidrās naudas pieprasījums – tās apjoms apgrozībā (bez atlikumiem banku kasēs) palielinājās tikai par 0.8 milj. latu, gada pieaugumam samazinoties līdz 12.3%.

Palielinoties bažām par pasaules tautsaimniecības izaugsmes iespējām, aprīlī valūtas tirgus dalībnieku aktivitāti un tirgus svārstības noteica paziņojumi par ASV, Japānas un Eiropas Savienības valstu tautsaimniecības attīstības rādītājiem. Mēneša sākumā ASV dolāra kurss attiecībā pret eiro un Japānas jenu samazinājās. Sarukumu noteica visu galveno akciju cenu indeksu kritums ASV un dati par bezdarba līmeņa pieaugumu martā. Eiro kursa kāpumu

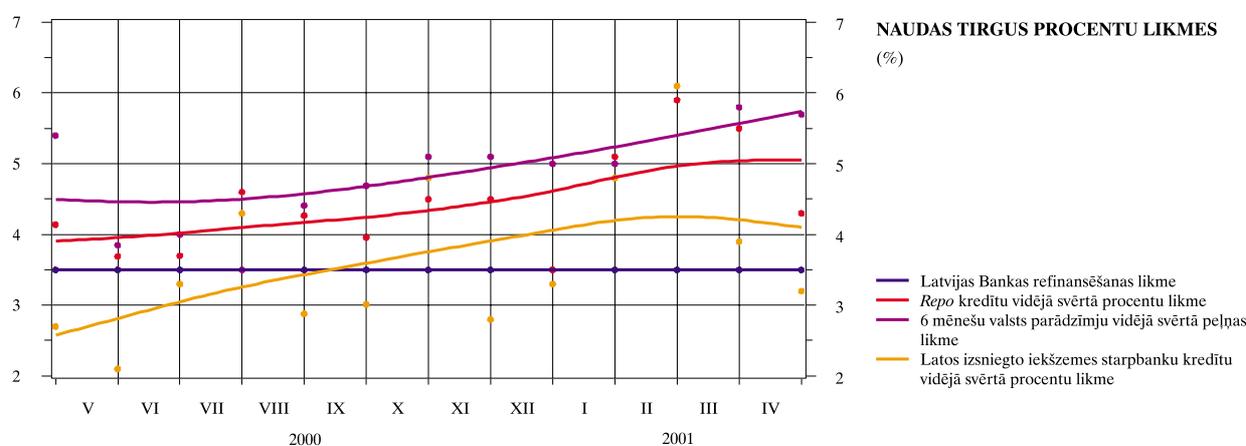
veicināja arī tirgus dalībnieku cerības, ka Eiropas Centrālā banka mēneša vidū pazeminās procentu likmes. Tā kā šīs cerības neattaisnojās, eiro kurss atkal kritās. Latvijas Bankas noteiktais eiro kurss attiecībā pret latu palielinājās (par 1.4%), bet ASV dolāra, Japānas jenas un Lielbritānijas sterliņu mārciņas kurss samazinājās (attiecīgi par 0.5%, 1.6% un 0.1%). Latvijas Bankas tūrie ārējie aktīvi (t.sk. valdības saņemtās ārvalstu finansiālās palīdzības līdzekļi u.c. valdības finanšu resursi) palielinājās par 4.1 milj. latu jeb 0.7%. Valūtas mijmaiņas darījumu apjoms bija 2.6 reizes mazāks nekā martā (14.2 milj. latu), un to atlikums samazinājās par 2.1% (līdz 130.1 milj. latu).

Naudas bāze palielinājās par 5.3 milj. latu jeb 1.0%. Aprīli izsniegto *repo* kredītu apjoms bija 1.7 reizes lielāks nekā martā, bet gandrīz netika pieprasīti lombarda kredīti (izsniegti tikai 1.8 milj. latu). Bankām izsniegto Latvijas Bankas kredītu atlikums pieauga par 4.4 milj. latu, bet centrālās bankas īpašumā esošo valsts vērtspapīru portfelis, pienākot to dzēšanas termiņam, samazinājās par 10.1 milj. latu. Tirgus likviditāti nedaudz mazināja arī valdības noguldījuma atlikuma palielināšanās Latvijas Bankā.

Banku piesaistīto resursu apjoms auga, tāpēc izsniegto iekšzemes starpbanku kredītu apjoms palielinājās par 8.2% (līdz 342.3 milj. latu), latos izsniegto starpbanku kredītu vidējai svērtajai procentu likmei samazinoties līdz 3.2% (martā – 3.9%). Naudas tirgus indekss RIGIBOR uz nakti izsniegtajiem kredītiem aprīli svārstījās 3–4% robežās, savukārt kredītiem ar 3 un 6 mēnešu termiņu gandrīz nemainījās (attiecīgi 6.6% un 6.8%).

Valsts konsolidētā kopbudžeta fiskālais deficīts 2001. gada pirmajos četros mēnešos bija 25.5 milj. latu un valsts pamatbudžeta fiskālais deficīts – 26.8 milj. latu. Budžeta deficīta kāpumu noteica nepietiekamais nodokļu ieņēmumu apjoms (valsts konsolidētā kopbudžeta ieņēmumi 2001. gada pirmajos četros mēnešos salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu pieauga par 1.2%, bet izdevumi – par 5.3%). Iepriekšējā gada atbilstošā perioda līmeni nesasniedza akcīzes nodokļa un pievienotās vērtības nodokļa ieņēmumi. Lai gan sociālās apdrošināšanas iemaksu ieņēmumi aprīlī pārsniedza iepriekšējā gada atbilstošā perioda līmeni, valsts speciālā budžeta fiskālais deficīts palielinājās par 6.9 milj. latu un tika finansēts ar aizņēmumu no valsts pamatbudžeta.

Strauji auga valsts vērtspapīru pieprasījums. 6 mēnešu parādzīmju un 5 gadu obligāciju izsolē tika pārdoti visi piedāvātie valsts vērtspapīri attiecīgi 4.0 milj. latu (vidējā svērtā diskonta likme – 5.58%) un 20.0 milj. latu (vidējā peļņas likme – 7.78%) apjomā, pieprasījuma un piedāvājuma attiecībai sasniedzot 2.69. Ienesīguma līmenis salīdzinājumā ar iepriekšējām attiecīgā termiņa vērtspapīru izsolēm samazinājās par 0.04 procentu punktiem 6 mēnešu parādzīmēm un par 0.38 procentu punktiem 5 gadu obligācijām. Valsts vērtspapīru neto emisija aprīlī bija pozitīva, un apgrozībā esošo valsts iekšējā aizņēmuma vērtspapīru atlikums pieauga par 0.8% (līdz 266.3 milj. latu; t.sk. 52.6% – 5 gadu obligācijas).



	2001	
	III	IV
Rūpniecības produkcijas fiziskā apjoma indeksa pārmaiņas (salīdzinot ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %)	7.7	*
Patēriņa cenu indeksa pārmaiņas		
Mēneša (%)	0.5	0.4
Gada (%)	1.4	1.4
Patēriņa cenu gada pamatinflācija (%)	0.8	1.2
Reģistrēto bezdarbnieku skaits perioda beigās	96 723	96 106
Bezdarba līmenis (% no ekonomiski aktīvo iedzīvotāju skaita)	8.1	8.0
Valsts konsolidētā kopbudžeta fiskālā bilance (milj. latu)	-9.0	-25.5
Ārējā tirdzniecība (milj. latu)		
Eksports	110.5	*
Imports	184.9	*
Bilance	-74.4	*

#### MAKROEKONOMISKIE RĀDĪTĀJI

\* Datu vēl nav.

Avots: LR Centrālās statistikas pārvaldes dati.

**MONETĀRIE RĀDĪTĀJI**  
(perioda beigās; milj. latu)  
(perioda beigās; milj. ASV dolāru)\*

	2001	
	III	IV
<b>Banku sistēma</b>		
M2X	1 329.5	1 362.5
Skaidrā nauda apgrozībā (bez atlikumiem banku kasēs)	426.1	426.9
Iekšzemes uzņēmumu un privātpersonu noguldījumi	903.3	935.7
Pieprasījuma noguldījumi	507.3	532.8
Termiņnoguldījumi	396.0	402.9
M2D	910.2	930.3
Tīrie ārējie aktīvi	519.3	559.3
Tīrie iekšējie aktīvi	810.2	803.3
Kredīti iekšzemes uzņēmumiem un privātpersonām	991.2	1 009.3
Īstermiņa kredīti	219.6	220.5
Ilgtermiņa kredīti	771.6	788.8
Kredīts valdībai (neto)	121.8	104.4
<b>Latvijas Banka</b>		
M0	541.9	547.2
Skaidrā nauda apgrozībā	476.4	483.6
Noguldījumi Latvijas Bankā latos	65.3	63.4
Noguldījumi Latvijas Bankā ārvalstu valūtā	0.2	0.2
Tīrie ārējie aktīvi	558.9	563.0
Tīrie iekšējie aktīvi	-17.0	-15.9
Kredīti	42.7	36.0
Bankām	35.0	39.4
Valdībai (neto)	7.7	-3.4
Pārējie aktīvi (neto)	-59.6	-51.9
Ārējās rezerves*	917.33	935.75
Zelts	64.66	65.80
Speciālās aizņēmuma tiesības	0.18	0.45
Rezerves pozīcija Starptautiskajā Valūtas fondā	0.07	0.07
Ārvalstu konvertējamās valūtas	852.42	869.43

**PROCENTU LIKMES UN LATVIJAS  
BANKAS NOTEIKTIE ĀRVALSTU VALŪTU  
KURSI**

	2001	
	III	IV
Latos izsniegto iekšzemes starpbanku kredītu vidējā svērtā procentu likme	3.9	3.2
Iekšzemes uzņēmumiem un privātpersonām izsniegto kredītu procentu likmes		
Īstermiņa kredīti (izsniegti latos)	13.1	11.8
Īstermiņa kredīti (izsniegti OECD valstu valūtās)	11.1	10.6
Ilgtermiņa kredīti (izsniegti latos)	9.6	10.5
Ilgtermiņa kredīti (izsniegti OECD valstu valūtās)	9.4	10.8
No iekšzemes uzņēmumiem un privātpersonām piesaistīto noguldījumu procentu likmes		
Pieprasījuma noguldījumi (veikti latos)	0.6	0.7
Pieprasījuma noguldījumi (veikti OECD valstu valūtās)	0.7	0.5
Īstermiņa noguldījumi (veikti latos)	4.5	4.1
Īstermiņa noguldījumi (veikti OECD valstu valūtās)	4.6	4.7
Ilgtermiņa noguldījumi (veikti latos)	7.0	6.6
Ilgtermiņa noguldījumi (veikti OECD valstu valūtās)	5.4	5.8
Latvijas Bankas refinansēšanas likme (perioda beigās; %)	3.5	3.5
<b>Ārvalstu valūtu kursi (perioda beigās)</b>		
Ls pret USD	0.6310	0.6280
Ls pret DEM	0.2860	0.2900
Ls pret GBP	0.9060	0.9050
Ls pret FRF	0.0853	0.0865
Ls pret 100 JPY	0.5160	0.5080
Ls pret EUR	0.5593	0.5671

Salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu Latvijas ostās saņemto un no tām nosūtīto kravu apjoms aprīlī palielinājās par 2.0%, t.sk. Ventspils ostā – par 2.5% un Rīgas ostā – par 4.8%. Ievērojami straujāks bija pa dzelzceļu pārvadāto kravu apjoma kāpums (9.8%).

Ražotāju cenu indekss rūpniecībā salīdzinājumā ar iepriekšējo mēnesi pieauga par 0.1% un salīdzinājumā ar 2000. gada aprīli – par 0.7%.

Bezdarba līmenis aprīlī samazinājās līdz 8.0% no ekonomiski aktīvo iedzīvotāju skaita, un Nodarbinātības valsts dienestā reģistrēto bezdarbnieku skaits bija par 10.7% mazāks nekā iepriekšējā gada atbilstošajā periodā.

Latvijas Republikas Centrālā statistikas pārvalde apkopojusi datus par rūpniecības un tirdzniecības attīstību martā. Salīdzinājumā ar 2000. gada martu rūpniecības produkcijas fiziskā apjoma indekss palielinājās par 7.7%, produkcijas izlaidei apstrādes rūpniecībā pieaugot par 10.0%. Mazumtirdzniecības apgrozījums palielinājās par 17.0%.

	2001	
	III	IV
Banku rezerves	121.9	115.9
Nacionālā valūta banku kasēs	50.3	56.7
Noguldījumi Latvijā Bankā	71.6	59.1
Ārzemju aktīvi	1 511.8	1 549.4
Ārvalstu valūta banku kasēs	34.7	34.4
Prasības pret ārvalstu bankām	746.1	749.1
Prasības pret ārvalstu nebankām	429.1	485.2
Pārējie aktīvi	301.9	280.8
Prasības pret centrālo valdību (neto)	115.8	109.8
Prasības pret pašvaldībām (neto)	-1.7	-2.0
Prasības pret valsts uzņēmumiem	58.4	60.5
Prasības pret privātuzņēmumiem	769.9	780.9
Prasības pret privātpersonām	172.6	177.5
Neklasificētie aktīvi	227.4	225.3
Pamatlīdzekļi	110.5	111.3
Nauda ceļā	3.0	5.1
Pārējie aktīvi	51.6	47.0
Prasības pret iekšzemes kredītiestādēm (t.sk. ieguldījumi)	62.4	62.0
<b>AKTĪVI PAVISAM</b>	<b>2 976.1</b>	<b>3 017.3</b>
Pieprasījuma noguldījumi	318.1	323.3
Valsts uzņēmumu	39.1	46.2
Privātuzņēmumu	155.6	151.8
Privātpersonu	123.4	125.3
Termiņnoguldījumi	166.0	180.1
Valsts uzņēmumu	26.3	35.6
Privātuzņēmumu	59.0	56.2
Privātpersonu	80.6	88.3
Rezidentu noguldījumi ārvalstu valūtā	419.3	432.3
Valsts uzņēmumu	11.4	20.3
Privātuzņēmumu	171.2	167.9
Privātpersonu	236.7	244.0
Tranzītfondi	21.8	22.0
Ārzemju pasīvi	1 551.4	1 553.2
Saistības pret ārvalstu bankām	277.7	250.4
Saistības pret ārvalstu nebankām	920.8	989.6
Pārējie pasīvi (t.sk. pakārtotās saistības)	352.9	313.2
Saistības pret Latvijas Banku	35.0	39.4
Parāda vērtspapīri	9.7	9.8
Kapitāls un rezerves	236.1	248.7
Rezidentu	77.5	91.3
Nerezidentu	158.6	157.4
Uzkrājumi parādiem un saistībām	59.9	57.0
Neklasificētie pasīvi	158.9	151.5
Nauda ceļā	64.0	55.4
Pārējie pasīvi (t.sk. pakārtotās saistības)	47.1	48.7
Saistības pret iekšzemes kredītiestādēm	47.8	47.4
<b>PASĪVI PAVISAM</b>	<b>2 976.1</b>	<b>3 017.3</b>

#### KREDĪTIESTĀŽU KOPSAVILKUMA BILANCE

(perioda beigās; milj. latu)

© Latvijas Banka, 2001

Pārpublicējot obligāta avota norāde.  
Reģistrācijas apliecība Nr. 1718

Latvijas Banka  
K. Valdemāra ielā 2a, Rīgā, LV-1050  
Tālrunis: 702 2300 Fakss: 702 2420  
<http://www.bank.lv>

*Latvijas banku sistēmas un Latvijas Bankas monetāro rādītāju, kā arī starptautisko rezervju raksturlielumu publicēšanas datumi atrodami Starptautiskā Valūtas fonda Datu izplatīšanas standartu biļetena padomes interneta lapā (<http://dsbb.imf.org>). Šie dati visagrāk tiek publicēti Latvijas Bankas interneta lapā ([http://www.bank.lv/FinancialData/Latvian/index\\_LB.html](http://www.bank.lv/FinancialData/Latvian/index_LB.html)).*